

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

LIBERTATE ȘI AUTORITATE

O aparentă contradicție

Prof. dr. Aurelian BONDREA

Relația dintre libertate și autoritate impune atenției raporturile acestora cu alte concepe sau realități. Astfel, gândirea și practica socială nu pot face abstracție - fără riscul de a-și îndepărta procese reale ale vieții sociale - de anumite repere ale afirmării și dezvoltării conștiinței libertății și democrației. Este vorba despre asemenea aspecte și concepe fundamentale cum sunt sociabilitatea sau nevoia de înțelegere, conlucrare și respect reciproc dintre oameni, ca și distribuirea sau situația lor după diferite criterii (politice, sociale, economice, culturale, naționale, religioase, morale etc.) în majoritate și minoritate, adică regăsirea oamenilor în funcție de anumite determinări sau opțiuni într-o categorie sau alta din cele menționate.

Sociologia îndeosebi, dar și alte ramuri ale științei, scot la iveală, fiecare din unghiul său de vedere, o gamă largă de raporturi, condiționări și consecințe ale interrelațiilor sociabilitate-libertate, majoritate-minoritate, individ-colectivitate, ale rolului și funcției autorității și vieții sociale democratice. O asemenea problematică are, bineînțeles, însemnatatea sa deosebită în sistemul democrației pluraliste, în societatea civilă, în afirmarea reală a statului de drept. Din această perspectivă, toate transformările sociale de după decembrie 1989

stau sub semnul reconstrucției simultane a realităților și mentalităților, procesele de adaptare evidențind, după cum se știe, un larg și de fenomene pozitive și negative, toate explicabile prin inevitabilă confruntare între trecut și prezent (nu numai ca mentalitate și educație civică sau cultură politică), dar și ca efort colectiv de selecție și revigorare a unor norme, principii și legi de așezare a societății românești viitoare, a României de mâine ca societate în care ordinea de drept și libertățile, inițiativa și răspunderea socială, grija pentru individ, dar și pentru colectivitate, apărarea intereselor fiecărui și ale tuturor, a celor naționale, conlucrarea pe diverse planuri dintre majoritate și minoritate (politică, socială, etnică, spirituală etc.) să se regăsească în țesătura organică a corpului social, în modul de a fi și acționa al cetățeanului și autorității publice.

În fond, nevoia de libertate, acut resimțită în societățile închise, nedemocratice sau numai formal democratice a generat în timp forma democratică de autoritate. Este ceea ce demonstrează Petre Andrei scriind că „deși, într-adevăr, există în om un instinct al sociabilității, care-l împinge să se asocieze cu alii pentru satisfacerea trebuințelor sale, deși în grupul social el suferă influența colectivității și puternica ei presiune cu care s-a obișnuit

chiar, nu se poate tăgădui totuși că individul simte și nevoie de libertate, nevoie de a avea un colț al lui, în care să fie el singur suveran, să respire liber, să cum vrea și cum crede el mai bine.

(Continuare în pag. 6)

Pledoarie pentru interrelația filosofie - știință

Acad. Ștefan MILCU

Mărturisesc că impulsul acestui eseu l-a generat afirmația lui Heidegger că rolul filosofiei a fost preluat de știință, cu referire la însemnatatea pe care a avut-o în trecut filosofia pentru stimularea gândirii și culturii. De fapt, relația ca atare este complicată de poziția adoptată în aprecierea rolului științei în determinismul problemelor. În ce ne privește, considerăm că cele două domenii se află în interrelație și că aceasta se poate aborda uneori diferențiat de la filosofie la știință sau invers, întrucât reprezentarea filosofică a lumii nu poate fi concepută fără un substrat științific. Tot astfel, nu se poate concepe un domeniu al științei fără o implicare a filosofiei. Din acest fel de a vedea rezultă și o diversitate a filosofiei interrelate cu științele particulare. Un exemplu caracteristic îl reprezintă conceptele cuprinse în interrelația dintre experiment și filosofie în concepția lui Claude Bernard (1850). De fapt, în toate științele specializate, care depășesc reprezentarea descriptivă, se detașează un ansamblu de principii aparținând filosofiei. De aceea considerăm raportul dintre știință și filosofie nu ca o substituire, ci ca o interrelație, prin care ambele domenii de activitate mentală se completează și se fecundeză. Intervenția tehnologiei, participante în geneza științelor naturii, se manifestă în măsura specifică epocii contemporane. Este cunoscută, din acest punct de vedere, profunda schimbare a reprezentării cosmosului, datorită astrofizicii și tehnologiei în continuă perfecționare. În acest proces, se poate înlocui reprezentarea filosofică prin cea științifică, în modul de apariție a sistemelor stelare, a pământului și a vieții.

În concluzia acestei expuneri am putea accepta interrelația fecundă de care aminteam astfel încât trecerea de la particular la general, de la concret la abstract, de la parte la întreg, să susțină gândirea filosofică, corespunzătoare științelor generale și științelor particulare. Așadar, știința a înlocuit filosofia numai în componenta ei metafizică.

Știința și societatea IMPERATIVE

Prof. dr. Marin IVĂȘCU

Ne aflăm într-o perioadă în care problemele globale ale omenirii, precum și marile transformări și frământări sociale solicită tot mai insistent analiza, evaluarea și, în final, definirea exactă a relației știință-societate. Fără a putea cuprinde toate aspectele acestei relații complexe, considerată de unii un dualism natural - nenatural, doresc să detaliiez câteva dintre ele, pe care le consider determinante în înțelegerea acestui fenomen.

Să vedem, în primul rând, care sunt argumentele prin care știința se impune sau se poate impune atenției și sprijinului societății. Cred, în acest sens, că, pe baza a ceea ce a făcut și poate face pentru societate, aceasta trebuie să recunoască și să aprecieze faptul că progresul

technic depinde de cercetarea fundamentală din știință, matematică și inginerie. Descoperirile științifice sunt cele care hrănesc inovația tehnicii, care, la rândul său, se exprimă prin creștere economică, prin multiplicarea și îmbunătățirea condițiilor de viață și sănătate și prin rezolvarea multor alte deziderate ale societății.

În al doilea rând, să statuim faptul că știința oferă și poate oferi, din ce în ce mai mult, entuziasmantă perspective pentru viitoarea generație. Acestea au în vedere o înțelegere din ce în ce mai completă a universului, o mult mai mare putere creatoare prin însușirea descoperirilor științelor fizice și chimice referitoare la: structura și transformarea materiei cu și fără

viață, o mai mare penetrare în secretele funcționării creierului uman, creșterii controlului unor boli, evoluției speciei umane și însăși originii gândirii și simțăminteelor umane.

Referitor la relația știință-societate este momentul să admitem și să folosim faptul că știința și implementarea sa prin tehnologii au transformat și vor continua să transforme societatea pe multiple planuri. Un exemplu concludent și expresiv pentru zilele noastre îl constituie modul în care cercetările de fizică și de chimie au determinat, prin descoperiri din domeniul electronicii și materialelor cu proprietăți speciale, instaurarea erei informaticii și comunicațiilor, făcând posibil să se vorbească despre societatea informațională, ale cărei elemente au fost incluse și în programele multor partide politice din România. „Desființând timpul și distanța”, aducând alături în condiții de confort și securitate persoane de pe continentul îndepărtate, o asemenea civilizație tehnologică nu poate să nu aibă și implicații sociale, modelând o nouă societate. Cu telefonul celular, faxul și posta electronică vor dispărea multe obiceiuri și relații de muncă și vor apărea altele, noi, ridicând probleme de adaptare și încadrare socială. Ce trebuie făcut pentru a conserva acele frumoase contacte umane în condițiile în care cea mai mare parte a activității umane se va realiza prin mijlocirea instrumentelor informaționale, îndeosebi a calculatorului? Totodată, științele și tehnologiile biologice produc și vor produce noi realizări ale cunoașterii umane în problemele de protecția sănătății, asigurarea hranei și controlul mediului.

CARTEA

*la Fundația „România de Mâine“
„Momente ale consacrării editoriale“*

pag. 3

(Continuare în pag. 5)

Orașul și tranziția (I)

Dr. Nicolae RADU
Dr. Carmen FURTUNĂ

Destinul unor orașe mici

● Orașul Orșova, din județul Mehedinți, are 18 mii de locuitori. Majoritatea o constituia muncitorii din cele trei întreprinderi mari ale orașului: Întreprinderea minieră, Fabrica de țesături și Șantierul naval. În ultimii ani, cei mai mulți dintre ei au devenit șomeri sau au ieșit la pensie. Efectul imediat și vizibil a fost sărăcirea populației: „circa jumătate dintre locuitori se află sub pragul sărăciei”. În rest, se constată un început de „stratificare a populației”. O parte mică din locuitori „au deschis prăvălioare cu vânzări de băuturi, țigări și dulciuri”. Firește, „cei care se ocupă cu micul comerț nu sunt prea agresivi de restul populației, deoarece încalcă regulile unui comerț onest, civilizat. Aceștia au reușit să-și asigure o situație materială mult superioară celorlalte categorii sociale, superioară chiar celei pe care o au intelectualii”. „Un fapt grav, un adeverat pericol constă în aceea că specialistul cu studii superioare rareori este utilizat la valoarea lui reală.”

„Dezindustrializare, șomaj, sărăcie, acumulare primitivă de capital, o nouă stratificare a populației, deprofesionalizare – iată spectacolul negativ și trist pe care-l au în fața ochilor copiilor.”⁽¹⁾

● Orașul Odobești, județul Vrancea, a dobândit statut de centru urban târziu și s-a dezvoltat pe baze agricole. Are un întreg cartier format din „oameni de la munte”. Aceștia au venit să lucreze la întreprinderea de ceramică și la Combinatul de îmbuteliere a vinului. Unii au sosit din dorința de a se stabili și trăi la oraș, alții nevoiți să se mute, datorită stării de insecuritate determinate de alunecările de teren. Orașul „rezistă”, datorită existenței agriculturii. „Oamenii se ocupă mai ales cu exploatarea podgoriilor, dar și cu creșterea animalelor. Stratificarea socială este destul de vizibilă. Cei bogăți sunt cei care au îndeplinit funcții de conducere înainte de 1989 la stat, la C.A.P., I.A.S., în comerț etc. Aceștia sunt arăgați, încrezători, suspicioși. Firește, nu toți. Săraci sunt cei care au lucrat înainte la C.A.P. Copiii buni și foarte buni urmează cursurile școlilor. Școala elitară a devenit și un fapt mental, nu numai social.”⁽²⁾

Orașul Odobești se transformă. „Rezistă” și chiar se dezvoltă. Nu pierde populație. Stratificarea socială este mai vizibilă și mai avansată decât în cazul orașului Orșova.

● Orașul Videle, județul Teleorman, este legat mai ales de Schela petrolieră. „Jumătate din numărul muncitorilor orașului lucrează în domeniul petrolierului și au un loc de muncă destul de sigur. Ceilalți își desfășoară activitatea la Fabrica de pâine, la Spitalul orășenesc etc.” Alte grupuri sociale sunt „cele frecvent întâlnite în orașele mici: țărani, intelectuali, șomeri, patroni.”⁽³⁾

● Orașul Topoloveni, din județul Argeș, s-a dezvoltat rapid înainte de decembrie 1989. „Circa 90% din populație era ocupată în industrie. În prezent, 50% din ea este deja în șomaj. Orașul și populația lui au sărăcit din cauza șomajului. Este greu

de spus câtă vreme își va mai păstra atributul de oraș locuitatea. Stratificarea «a produs noii bogăți». Iată trei cazuri:

M.A. a lucrat ca gestionar până în anul 1989. După evenimentele din decembrie 1989, a cumpărat spațiul în care a lucrat anii de zile. Cu banii câștigați și cu alții, împrumutați, a deschis o cofetărie foarte apreciată în localitate. B.B. a fost șofer până în anul 1989, iar soția lui bucătăreasă. Făcuse de două ori închisoare pentru însușirea de bunuri necuvenite. După 1989, a reușit

Cercetarea științifică la Universitatea „Spiru Haret”

să pună mâna pe un teren agricol, nu tocmai legal, și a trecut la grădinărit. A ajuns să-și construiască o casă nouă și frumoasă și să-și mai cumpere o mașină.

Familia lui I.N., familie de tigani, s-a ocupat, înainte de 1989, de tăiatul lemnelor „la motor”. După 1989 au început să vândă, pe stradă, gumi de mestecat, ciocloată, acadele etc. Ulterior, au trecut la vânzarea de pâine. Pentru fiecare copil, familia a reușit să construiască o casă și să cumpere o mașină. Acum pot fi întâlniți cu pâinea în mașină, vânzând-o în centrul orașului.”⁽⁴⁾

Topoloveni s-ar putea să redevenă localitate rurală după o perioadă de timp nu prea îndelungată. Desigur, s-ar putea întâmpla să și „reziste”, dar se poate afirma că face parte din categoria acelor localități ameneințate de „riscul involuției” până la nivelul de sat.

Declinul și chiar prăbușirea structurii industriale - cel puțin în unele cazuri - implică manifestarea unui proces de involuție a localităților de la nivelul de așezare urbană la cel de comunitate rurală, cu un „strat de îmbogății”, ceva mai bine structurat.

● Orașul Tecuci, din județul Galați, oferă un exemplu cât se poate de eloant cu privire la procesul de deproletarizare. Muncitorii reprezentau, înainte de 1989, un procent de 73% din populația orașului. După această dată, acest grup compact și-a pierdut stabilitatea. Înainte aveau siguranța unui loc de muncă, a unei locuințe, dispunând de venituri nu prea mari, dar constante. După 1989, a început „destrămarea grupului”, prin șomaj, sărăcie, nesiguranța locului de muncă. Mulți dintre membrii lui sunt „împinsii” spre ocupări agrare „la distanță” (în satele din jur), sunt însă destui care fac agricultură „pe loc”.

Treptat, orașul Tecuci „se reînărenează”, „pe loc” sau „la distanță”. Ce șanse poate oferi orașului, pentru dezvoltare, o întreprindere de construcții me-

talice? Desigur, mici. Șomajul, exurbanția, retramigrația sunt realitățile majore care caracterizează orașul. Transformarea lui în sat nu este probabilă, dar apropierea de nivelul cunoscut în perioada interbelică este mult mai plauzibilă.⁽⁵⁾

● Orașul Gheorgheni, din județul Harghita, numără 22 mii de locuitori. Înainte de 1989, grupurile sociale erau stabile și cele bine cunoscute în mai toate orașele de același tip: de muncitori, țărani, intelectuali și cel format din reprezentanții nomenclaturii locale. După 1989, grupul muncitorilor „se sparge”, în principal, în: muncitori care lucrează în întreprinderi de stat sau private, șomeri și noi îmbogații (unii dintre ei devenind chiar patroni).

„Muncitorii din sectorul privat sunt destul de numeroși (circa 40%). Ei nu vor fi niciodată bogăți, dar își pot întreține familiile”. „Salariații de stat au un salariu mare numai pe hârtie. De fapt, ei nu-și primesc salariile regulat și nu au cum să trăiască bine. Multă dintr- ei își completează veniturile, cultivând terenurile agricole primele. Muncest, adesea, în două locuri pentru a-și întreține familiile. Angajații întreprinderilor de stat sunt încă numeroși; ei reprezintă 60% din muncitori.”

„Somerii trăiesc sentimentul inutilității lor. Eșecurile în căutarea unui loc de muncă atrag după ele efecte devastatoare atât în plan economic, social, dar și psihic. Circa 10% din totalul populației active sunt someri. Multă tineri, cca 60%, lucrează în străinătate; după 3-4 luni revin pentru o perioadă scurtă de timp, apoi pleacă iar.”

„Îmbogații sunt cei care erau bogăți și înainte, dar și alții noi.” Doi profesori au pus bazele unui mare magazin, alții au înființat o tipografie sau «controlorăză» televiziunea locală și prin cablu. Dar cel mai bogat om din oraș este un fost președinte de C.A.P. Are o retea de magazine în oraș, o cotă parte însemnată dintr-o fabrică, o întreprindere de transporturi și magazine în satele vecine.”

„Categorيا sărăcilor este destul de bine reprezentată. Înțâlnim destul de frecvent cauzul omului care și-a vândut casa și toate bunurile materiale; cu banii obținuți a mers la Cluj, la „Caritas”. Foarte mulți dintre ei au ajuns pe drumuri din această cauză, nu mai au nici unde locui. Au apărut și «fațiliți», care au devenit săraci.”

„În opinia oamenilor locului, bogat este cel care are un venit lunar de peste 1 milion de lei pe lună. Aceștia reprezintă, la nivelul orașului, cam 5%. Săraci, în schimb, sunt cei care au un venit sub 50 mii lei pe lună. Ei sunt reprezentați, preponderent, de șomeri și pensionari.”⁽⁶⁾

1) Operator de teren: Frederica Șerban, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

2) Operator de teren: Maria C. Pricop, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

3) Operator de teren: Polina Putineanu, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

4) Operator de teren: Marioara N. Stancu, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

5) Operator de teren: Francisca Hotnog, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

6) Operator de teren: Olga Maroșoi, studentă la Colegiul Universitar Pedagogic de Institutiori.

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ”

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ

ȘI RELANSAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bârlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof.dr. Constantin Ionete
- Prof.dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof.dr.doc. Alexandru Zanfir
- Prof.dr. Mircea Druc
- Prof.dr. Alexandru Albu
- Prof.dr. Mihai Părlăuță
- Prof.dr. Gheorghe Zăman
- Prof.dr. Petre Mălcome
- Prof.dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU DOCTRINE POLITICE

ȘI PROBLEME ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

- Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof.dr. Florea Dudiță
- Prof.dr. Mircea Nicolaescu
- Prof.dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof.dr. Ion Zară
- Prof.dr. Constantin Mecu
- Prof.dr. Marin Nedea
- Prof.dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Stefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Stefan Pasca
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Stefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Păcură
- Prof.dr. Liviu Maior
- Prof.dr. Grigore Brâncuș
- Prof.dr. Dan Ghiocei
- Prof.dr. Emil Tocaci
- Prof.dr.doc. Grigore Posea
- Prof.dr. Gheorghe Secară
- Prof.dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE CULTURII

ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof.dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vîru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof.dr. Ion Dodu Bălan
- Prof.dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof.dr. Aurelian Bondrea
- Prof.dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof.dr. Ioan Scurtu
- Prof.dr.doc. Titu Georgescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE JUSTIȚIEI, STATULUI DE DREPT ȘI DEMOCRAȚIEI

- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Gionea
- Prof.dr. Gheorghe Uglean
- Prof.dr. Antonie Iorgovan
- Prof.dr. Adam Popescu
- Prof.dr. Nicolae Popa
- Prof.dr. Andrei Popescu
- Prof.dr. Victor Dan Zătescu

Director:

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

Sesiune științifică a cadrelor didactice

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității „Spiru Haret” organizează sesiunea științifică a cadrelor didactice.

Lucrările sesiunii se vor desfășura sub egida Academiei de Cultură Națională „Dimitrie Gusti” din cadrul Fundației „România de Mâine” și a Senatului Universității „Spiru Haret”.

Vor prezenta comunicări: acad. Ion Coteanu, acad. Alexandru Surdu, scriitorul Dumitru Radu Popescu, prof. dr. Ion Rebedeu, prof. dr. Ion Tudosescu, prof. dr. Ion Dodu Bălan, prof. dr. Mihail Diaconescu, prof. dr. Elena Bălan, prof. dr. Nicolae Constantinescu, lector dr. Liviu Franga, conf.dr. Ghiță Florea, prof. dr. Constantin Vlad, lector drd. Vasile Marian și alții.

Comunicările prezentate, cu tematică circumscrisă în sfera literaturii, lingvisticii și filosofiei românești, în conexiune cu spiritualitatea europeană, se definesc prin actualitate și interes deosebit pentru cercetarea științifică de profil.

Sesiunea va avea loc vineri, 13 decembrie 1996, cu începere de la ora 10, la sala Senatului Universității „Spiru Haret”.

CARTEA la Fundația „România de Mâine”

Momente ale consacrării editoriale

GAUDEAMUS Oferte Tânărului Cititor

Alături de distribuitorii unor prestigioase edituri europene, precum Cambridge University Press, Heinemann, Harper Collins (Marea Britanie), Hatier-Didier (Franța), Guerra Rux (Italia) și Klett International (Germania), sau de case românești de editură care au la activ, fiecare în parte, tipărirea a mii și mii de titluri, într-un răstimp de aproape o jumătate de secol, nu este ușor, ca firmă nouă, să te impui atenției generale. Mai cu seamă când este vorba de o manifestare de amploarea ediției a III-a a Târgului internațional de carte școlară și universitară.

GAUDEAMUS - CARTE DE ÎNVĂȚATURĂ, deschisă la Casa Radio din București, între 27 noiembrie - 1 decembrie a.c., unde au fost prezente, cu standuri proprii și zeci de lansări zilnice de cărți noi, peste 80 case de editură, fundații, muzeu și alte instituții cu caracter educațional.

Și cu toate acestea, Editura Fundației „România de Mâine”, deși participantă pentru întâia oară la Târgul internațional de carte școlară și universitară Gaudeamus, s-a făcut remarcată prin câteva însușiri esențiale. Prima, în ordinea evidenței, este caracterul ei perfect adecvat exigențelor specifice unui târg de carte școlară și universitară. Spre deosebire de cele mai multe dintre editurile prezente la această confruntare, în primul rând cu ele însele, Editura Fundației „România de Mâine” nu apelează la cartea școlară și universitară din rațiuni de conjunctură (economică, mai cu seamă), ci elaborarea acestui gen de carte face parte din însăși rațiunea ei de a fi. Cum bine se știe, Fundația „România de Mâine” desfășoară o complexă activitate cu caracter educational. În structura ei funcționează Universitatea „Spiru Haret”, una dintre cele mai mari și mai moderne - sub raportul concepției de organizare și funcționare - instituții de învățământ superior din România. În structura Fundației „România de Mâine” funcționează, de asemenea, pe lângă alte organisme democratice, și un Consiliu de coordonare a complexelor de învățământ preuniversitar. Problemele specifice, definiitorii pentru întregul învățământ românesc gă-

Apariții recente la Editura Fundației „România de Mâine”

XXX - Starea națiunii 1918-1996. Concluzii și opțiuni pentru România de mâine, pentru viitorul poporului român.
 • Acad. Vasile Gionea - Drept civil - contracte, succesiuni
 • Prof. dr. Aurelian Bondrea - Opinia publică, democrația și statul de drept
 • Prof. dr. Ioan Pop de Popa - Chirurgie cardiovasculară
 • Prof. dr. Adam Popescu - Teoria dreptului
 • Valentin Lipatti - Securitatea și cooperarea în Europa
 • Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu - Curențe de gădire economică

XXX - Protejarea patrimoniului cultural național
 • Prof. C. Sârbu - Teorie economică
 • Prof. dr. Ion Florea - Mistica politică și paradoxurile democrației
 • Dr. Constantin Olteanu - Coaliții politico-militare
 • Prof. dr. Nicolae Radu - Adolescența - schiță de psihologie istorică
 • Prof. C. Stanciu - Fiziologia integrării neuroendocrine
 • Prof. dr. M. Boulescu - Organizarea și conducerea activității financiar-contabile a întreprinderilor mici și mijlocii.

menului românesc și din vocația pentru sinteză de care aminteam. Așa se face că vizitatorii Târgului de carte Gaudeamus au putut consulta, la standul Editurii Fundației „România de Mâine”, lucrări cu titluri dintre cele mai diverse, dar unitare prin calitatea conținutului și a ținutei lor grafice. Amintim, la întâmplare, volumul de poeme *Cutremur de suflet* (Ion Dodu Bălan), *Servicii secrete* (Marian Enache), ca și remarcabila *Colecție juridică*, întocmită de Aurelian A. Bondrea și Radu Stanca, într-un serial de volume ce se anunță ca un corp de documente legislative unitar, corelativ și larg accesibil. Și tot aici se cuvine să consemnăm lucrările *Curențe de gădire economică* (Ivanciu Nicolae-Văleanu), *Organizarea și conducerea activității financiar-contabile a întreprinderilor mici și mijlocii* (Mircea Boulescu), *Mistica politică și paradoxurile democrației* (Ion Florea) și multe alte lucrări.

Și încă un fapt: cei mai mulți dintre vizitatorii standului erau tineri, îndeosebi studenți. Interesați cu precădere de tematica, prețul și calitatea cursurilor universitare expuse aici. Pentru că nu puțini dintre studenții altor instituții de învățământ superior apelează la cursurile Universității „Spiru Haret” ca la unele dintre cele mai autentice și mai autorizate surse de pregătire. Cursuri care, după temeinice analize în catedre și în consiliile profesionale, sunt predate Editurii Fundației „România de Mâine” unde și apar cu această prestigioasă siglă. Tocmai de aceea, standul amenajat în incinta Târgului Gaudeamus se înfățișa, în bună parte, ca un stand al Universității „Spiru Haret”. Un stand de cursuri precum *Teoria Dreptului* (Adam Popescu), *Caiet de practică pedagogică* (Nicolae Oprescu), *Drept, Legislația Muncii* (Andrei Popescu), *Dreptul Muncii* (Ion Traian Ștefănescu), *Igienă specială* (Valer Teusdea), *Semiologie medical-veterinară* (Vasile Viorel Popa), *Curs de desen* (Ion N. Șusală), *Biochimie medicală* (Elena Popa Cristea) etc.

De aceea prezența Editurii Fundației „România de Mâine” la a III-a ediție a Târgului internațional de carte școlară și universitară GAUDEAMUS poate fi apreciată ca un debut remarcabil.

Mihai IORDĂNESCU

NOU ION MIHAIL POPESCU

ISTORIA ȘI SOCIOLOGIA RELIGIILOR

Crestinismul

Din cuprins:

• Dimensiuni interdisciplinare ale (teoriei și) istoriei religiilor • Concepte generale și comune ale studiului științific al religiilor • Primele veacuri de existență istorică a creștinismului • Biserici, eretici și schisme ale creștinismului de la Conciliul de la Nicnea (325) până la mareea schismă (1054) • Rolul creștinismului ortodox pe teritoriile românești și evoluția Bisericii ortodoxe române (de la începuturi până în 1925) • Catolicismul • Închiziția - tribunal eclesiastic fără de pereche în istorie • Evoluția catolicismului pe teritoriile românești • Protestantismul • Noul protestantism • Evoluția noului protestantism pe teritoriul României • Schița unei istorii a toleranței religioase a românilor

„Ceea ce i-a diferențiat, în mod deosebit, pe români în istoria creștinismului, de la apariția lor pe scena politică a lumii și până în prezent, este că nimic din ceea ce aparține bunei cuviințe creștine nu le-a fost străin. Cei care, după 1990, au dat buzna, din cele patru puncte cardinale ale lumii, pe pământul ospitalier al României, aflat la răspântie de drumuri, ca să reîncreștineze un popor născut și crescut creștin timp de 2000 de ani, ar trebui să adâncească studiul istoriei, căci «cartea de mărturie a veacurilor» le va dovedi că români nu sunt (...) triburi mai mult sau mai puțin cunoscute care ar avea nevoie de instruire în preceptele *Noului Testament*, ci un popor cultivat și viteaz care a dat lumii o lecție exemplară de toleranță religioasă“.

Ion MIHAIL POPESCU

Universitarii - profesori și studenți - în slujba MARII ȘIRI

Prof. dr. doc. Titu GEORGESCU

Ne simțim urmași ai vajnicilor luptători pentru împlinirea idealurilor de unitate, libertate și democrație, fiind datori a adăuga înfăptuirilor lor obolul nostru de muncă și creație în România de la hotarul dintre secole.

Tot ce a fost patriot - om luminat, cărturar al școlii de sat sau al universității, profesor și student, - s-a găsit contopit cu masa milioanelor de trădători, „marele anonim” întră fărăierea României Mari, acum opt decenii. Cu condeial, cu restuirea, cu arma, cu jertfa de sânge, români au semnat, din 1916 până la 1 Decembrie 1918, actul dreptăților istorice. Sigur, faptele memorabile desăvârșirea unității naționale urcă mult dincolo de primul război mondial și momentul desăvârșirii unității naționale. Izvoarele-lupiei pentru unitatea românilor duc spre cele mai vechi universități, onorate de toate generațiile poporului nostru, universități ale durei și îndelungate rezistențe pentru supraviețuirea neamului. Este, aceasta, o metaforă, dar ea exprimă o realitate trăită de poporul român, care și-a cultivat armele libertății prin luptă, ca și armele inteligenței. Secole la rând, români nu au avut linistea necesară înălțării universităților, dar au ridicat o dreaptă conștiință a independenței și unității neamului.

Universitățile românești, după mijlocul secolului XIX, erau născute în febra Unirii Principatelor, având o funcție profund patriotică. Universitățile au fost focare ale cultivării patriotismului pentru desăvârșirea unității naționale; aici, profesori, laolaltă cu studenți, concepeau și organizau activități culturale pe care le treceau Prutul și Carpați, la români „de dincolo”. Studenții recitau și cântau poezii și balade românești culese de Vasile Alecsandri, care scria despre „neîndoioasă unitate de simțire și de direcție a poporului român”, cu asemănări atât de mari pentru Oltenia, Transilvania, Moldova toată, Dobrogea, Muntenia „ca și când ar fi fost făcute de același autor, pentru că geniul românesc este același peste Carpați, ca și pe Dunăre, cum este dincioase și dincolo de Milcov”. Același Alecsandri, cu prilejul formării societăților universitare studențești din București, Iași, dar, mai ales, ale studenților români din Transilvania, Banat și Bucovina, cerea, în 1881, să li se acorde un sprijin cât mai mare de către Academie: „să fie dăinică, foarte dăinică cu acele societăți care se formează dincolo de hotare”.

Un cald *restitutio* merită și profesorul istoric A.D. Xenopol, care, la cursul de deschidere, îl se adresa studenților, în 1883: „Po-poarele din care a dispărut patriotismul sunt moarte pentru istorie”. De la catedra Universității ieșene chemând la desăvârșirea unității naționale, el spunea: „Carpații au prezentat la desfășurarea istoriei noastre” și îndemna pe studenți să se apropie mai mult de studențimea română aflată încă sub stăpânire străine.

Studenții universităților din București și Iași au întocmit, în 1890, cunoscutul *Memorandum adresat tuturor studenților din universitățile europene*, pentru a arăta situația disperată a studenților români din Austro-Ungaria. În 1892, un alt *Memorandum*, de data aceasta al studenților români din Imperiul habsburgic, era răspândit în aulele universitare din țările Europei. Când conducătorii memoriandi au fost arestați și trimiși spre judecăte de către „mărimile” austro-ungare, la Iași și București, studenții au organizat manifestații și au trimis, la Viena și Budapesta, proteste în care cereau eliberarea

celor 42 de studenți. La București, s-a creat un „Comitet național studențesc”, cu o gazetă proprie „Tinerimea română”, în care se publicau articole de înaltă ținută patriotică, multe închinante idealurilor de libertate și unitate națională ale tuturor românilor.

La începutul secolului XX, universitățile erau acele centre de cultură și învățământ în care se dezbată cel mai mult și mai aprins problemele întregirii României. Profesori și studenți alcătuiau echipe cu care, în vacanțe, mai ales, mergeau în târgurile și orașele țării pentru a discuta cu „oamenii de rând” drepturile poporului la libertate și unitate națională deplină. Aniversarea a 300 de ani de la „Unirea lui Mihai Viteazul” a prilejuit mari sărbători populare al căror suflu au fost dascălii și preoții, având în studenți și profesori lor cel mai înflăcărat sprijin.

Universitarii din București s-au adresat, în iulie 1916, colegilor universitari din Iași, cu un apel semnificativ: „În momentul suprem, acela de care depinde realizarea sau spulberarea speranțelor noastre, credem că universitățile din țară au și ele o datorie, aceea de a proclama, în numele suferințelor trecuțului, că străgătul de durere, că glasul cel de moarte al fraților noștri din Ardeal trebuie ascultat și că timpul a sosit de a însăpăta, prin jertfa noastră a tuturor, visul marilor noștri voievozi”.

Congresul studențesc, deschis la București, la 5 august 1916, exprima convingerea că aspirațiile naționale vizând unirea deplină „niciodată n-au fost mai vii ca

- Dincolo de firescul ei caracter sărbătoresc, împlinirea a 165 de ani de la întemeierea Arhivelor Statului ar trebui, poate, să reprezinte și un moment resurrecțional, cu privire la starea acestor bunuri de patrimoniu care sunt documentele; cum se face, de exemplu, că asemenea valori inestimabile au fost răvăsite, lăsate de izbeliște imediat după 22 decembrie 1989?

- Întrebarea este, într-adevăr, justificată, mai cu seamă din perspectiva atenției speciale pe care statul român a acordat-o arhivelor. Geneza instituției ca atare - la 1 mai 1831 în Tara Românească și la 1 ianuarie 1832 în Moldova - face din arhivele românești una dintre cele mai vechi instituții de acest gen din Europa și din lume. O instituție care a evoluat continuu astfel încât, în anul 1862, cele două componente s-au unificat în Direcția Generală a Arhivelor Statului. După anul 1918, instituția ca atare s-a îmbogățit cu noi direcții regionale de arhivă, la Cluj, Cernăuți și Chișinău. Iar după al doilea război mondial au apărut filiale ale Arhivelor Statului în toate județele. Dacă, în alte țări, arhivele au fost organizate ca structuri administrative independente, la noi au fost organizate pe verticală, fapt ce le-a întărit caracterul instituțional și capacitatea de păstrare strictă a evidenței. Depozitele noastre însumează astăzi 250 km, fiind printre cele mai mari din lume, și deținem documente începând cu secolul al 13-lea și până în prezent. Fie aceste precizări pentru a evidenția faptul că, odată cu constituirea statului național modern, preocuparea pentru păstrarea documentelor a sporit continuu și această continuitate trebuie să prevaleze și pe viitor asupra oricărora probleme conjuncturale. Nimic nu justifică slabirea interesului și sprijinului față de arhive.

- Din perspectiva acestor exi-

astăzi“. Presa vremii descria astfel marea reunire studențescă: „Într-un elan de nestăvilit, cântând «Deșteaptă-te române!», studențimea a întăripănat pe cărturărul transilvan, Vasile Lucaciu, președintele congresului, ovationând pentru unirea Ardealului cu Țara“.

Provincia românească unită prima cu Patria mamă avea să fie Basarabia. După evenimentele din octombrie 1917, când s-a prăbușit întreaga șezare a imperiului multi-național țarist, Basarabia se va declara independentă, la 24 ianuarie 1918. Aleșii poporului din această provincie, ținută sub jug rusesc peste o sută de ani, s-au intrunit în Sfatul Țării, la 27 martie 1918, declarând unirea cu România. Printre cei mai vajnici susținători ai ruperii Basarabiei de fostul imperiu țarist au fost studenții români din această provincie. Împreună cu studenții ieșeni, ei vor organiza manifestații entuziasante pentru actul de unitate națională din primăvara anului 1918, cerând, laolaltă cu studenții bucureșteni, eliberarea Transilvaniei din jugul imperiului austro-ungar și întregirea țării.

Vara și toamna anului 1918 au fost martore ale unor numeroase și importante activități ale românilor, cehilor, slovacilor, sărbilor, croaților, slovenilor din monarchia habsburgică, pentru eliberarea lor și fărăierea sau desăvârșirea unității naționale. Congresul de reprezentanți acestor popoare, reunii, ligi, asociații, la Roma, Paris, Praga și alte orașe europene, aduc în față lumii hotărârea lichidării a ceea ce președintele SUA numea „sandramă putredă“.

Documentele din epocă grăiesc despre dăruirea cu care studenții români din Transilvania au răspuns la chemările Partidului Național Român, răspândind în Austro-Ungaria și în țările vest europene „Declarația națională română din Transilvania de a se așeza între națiunile libere“.

In toamna lui 1918, când armata română a angajat din nou lupta cu armatele germane și austro-ungare, mișcarea pentru unirea imediată a Transilvaniei și Bucovinei cu Țara a luate o amploare deosebită.

Manifestul răspândit, la 6 octombrie, de „Comitetul național al românilor emigranți din Austro-Ungaria“, emigranți în multe țări de pe continent și în America, chema guvernele aliate să recu-

noască desprinderea Transilvaniei și Bucovinei de Imperiul habsburgic și să fie „unite cu patria-mamă“.

Studentii au fost printre cei mai îndărjiți susținători ai Unirii immediate și ai respingerii încercării imperiului muribund de a se salva prin federalizarea Austro-Ungariei, așa cum glăsuia Manifestul împăratului Carol.

Proclamarea Austriei ca Republică, la începutul lunii noiembrie 1918, și înfrângerea pe care și-o recunoștea Germania încheiată războiul mondial. Adunările Naționale de la Praga și de la Zagreb proclamau crearea Republicii Cehoslovacia și Republicii Iugoslavia. Polonia se declara independentă. Același curs îl luau Lituaniană, Letonia, Estonia.

România făcea pași decisivi pentru actul desăvârșirii unității naționale. Consiliul Național Central Român va crea, la începutul lunii noiembrie, guvernul provizoriu al Transilvaniei, cu sediul la Arad.

În Bucovina, Congresul general al Bucovinei, care înscria participarea activă a mai multor profesori și a trei reprezentanți ai studenților, consfințea, la 29 noiembrie 1918 „Unirea cu Țara“. În aceeași zi, Consiliul Național din Transilvania a hotărât convocarea delegaților Marii Adunări Naționale, la Alba Iulia, pentru ziua de 1 Decembrie. 1228 de reprezentanți ai imensei majorități a populației Transilvaniei, de origine română, întrunită în Marele Adunare Națională, erau întâmpinați, la Alba Iulia, de zeci de mii de oameni veniți cu streaguri tricolore, cântând „Pe-al nostru steag și scris unire“ și „Deșteaptă-te române“.

Marea Adunare Națională a hotărât, la 1 Decembrie 1918, unirea Transilvaniei cu patria-mamă și a adresat „Manifestul către popoarele lumii“ în limbiile română, franceză și engleză, arătând că Unirea era rezultatul voinei întregului popor, nu a unei singure clase, sau a unui partid, sau a catorva lideri.

Minoritățile naționale, în majoritatea lor, au recunoscut Unirea, dându-și asentimentul pentru convețuirea pașnică și constructivă împreună cu poporul român. Manifestul Consiliului Național Săsesc făcea cunoscută Europei adeziunea la hotărârea poporului român de a realiza unitatea națională.

Conferința generală a întregii

populații germane din România, din iunie 1919, a avut un ecou deosebit în țările continentului și datorită Declarației solemnă „de sprijinire a memorabilei hotărâri de la Alba Iulia“.

Scriitorul german Lutz Korodi scria, după încheierea păcii, care consfințea Marele Unire: „Dacă n-ar fi intervenit Tratatul de pace, în mai puțin de 30 de ani șvabi ar fi fost complet maghiariști“.

La scurtă vreme după 1 Decembrie, gazeta pariziană „La Nation“, sub titlu „Noi ținuturi se eliberează de sub jugul maghiar“, scria: „Steagul românesc flutură pe toate clădirile publice. Entuziasmul este de nedescris. Oamenii lăcruiează și se sărătă. Vechile colonii ale sașilor, din Transilvania, care de secole au împărtit suferințele cu români, iau parte la bucuria lor cu inima și cu sufletul“. La acest entuziasm general al poporului român o pagină memorabilă au înscris universitățile. Studențimea se află la originea celor mai multe manifestații în aulele facultăților, în piețele publice, în fața catedralelor. Studenții au fost printre cei dintâi ce au cerut să fie înscrise ca voluntari pentru formarea de noi unități militare care să respingă atacurile armatelor maghiare de la granița vestică, stabilită de Puterile Aliate.

În fața întregii lumi, România apărea, în ajunul încheierii păcii, ca o țară trecută prin martirul războiului, cu mari sacrificii umane, distrugerii de orașe și sate, traume care ceară uriașe eforturi pentru a aduce țara întregită în rândul statelor libere, democratice. Dar nu aceasta era dominanta simțământelor poporului român în ajunul Păcii. Nu a pozat niciodată în victimă acest popor și cu atât mai mult în acea epocă a conștientizării de masă pentru acte politice ca acelea ce însemnau Marele Unire de la 1 Decembrie 1918, act fundamental al istoriei românilor.

Se cuvine, la aniversarea întregirii României, să aducem prininos de recunoștință eroilor care s-au jertfit pentru înăpăturirea acestui ideal național, ca și generației tranșelor acelor ani și tineretului studențesc, îndrumat de dascălii săi, spre semănarea adevărului privind măriile datorii față de patrie.

DOCUMENTUL ISTORIC ne întărește conștiința de sine

Interviu cu prof. dr. IOAN SCURTU, director general al Arhivelor Naționale

gențe, ce reprezintă noua Lege a arhivelor naționale, adoptată în aprilie 1996?

- Reprezintă, cum o arată și numele, recarea de la arhivele statului la arhivele naționale. În baza acestei legi, instituția arhivelor primește atribuții noi. Se ocupă de tot ce înseamnă mărturie istorică: documente ale instituțiilor, fundațiilor, regiilor etc., nu doar de cele ale statului. Totodată, conceptual însuși s-a extins. Arhivele includ acum nu doar documente scrise, ci și alte categorii: arhive fotografice, arhive tehnice, arhive informatiche, arhive audio-vizuale și.a.s., care până azi nu intrau în acest concept. Legea mai prevede răspunderea tuturor instituțiilor naționale privind spațiul de depozitare a documentelor, condițiile de păstrare, personalul care lucrează cu arhive din toate instituțiile. Asta nu înseamnă că Arhivele naționale au drept obiectiv adunarea tuturor documentelor în depozitele sale. Ele își propun numai administrarea corectă a documentelor și acordarea de asistență tehnică pentru toți deținătorii de documente. În plus, Arhivele naționale pot primi în custodie documente, pentru a le păstra în condiții optime.

- Stimate domnule profesor,

se stie că, sub directoratul dvs., activitatea din cadrul Arhivelor naționale a înregistrat parametri superiori; din această perspectivă, am vrea să ne vorbiți despre greutățile și lipsurile cu care vă confruntați.

- Extinderea conceptuală de care vorbeam a sporit atenția acordată arhivelor contemporane. Dacă până acum, accentul cădea pe arhivele medievale, acum a fost creat și un Birou al arhivelor contemporane. Adică al celor de după anii 1944-1945, dintre care am și publicat documente foarte importante. Amintesc, în treacăt, volumele din colecția „Viața politică a României“, referitoare la anii 1945, 1946 și 1947. Un alt volum a apărut cu privire la România și evenimentele din anul 1956 în Polonia și Ungaria și curând va apărea încă unul consacrat retragerii trupelor sovietice din țara noastră (iunie 1958).

- Să înțelegem că cercetarea arhivelor vizează acum cu precădere epoca de după anul 1945?

- Nu cu precădere, ci ca un element de echilibru pentru cercetarea arhivelor în unitatea și totalitatea lor. Concomitent cu volumele semnalate, am publicat și alte

lucrări, referitoare, bunăoară, la mișcarea memorandistă, la minoritățile naționale după anul 1918 în România, la România în anii celui de-al doilea război mondial. Plus o seamă de albume cu penetrație mai mare: România - evoluție în timp și spațiu, documentele Unirii din 1918, albume de paleografie și.a.s.

- Despre greutățile întâmpinate ce ne puteți spune?

- Respectul individual față de documentul istoric lasă uneori mult de dorit. Există încă miniștri (inclusiv cel al Culturii) care n-au compartiile de arhive. Nici chiar Ministerul de Interne n-a avut până acum trei ani un compartiment de arhive. Ca să nu mai spunem că dotarea noastră cu tehnici moderne este mult deficitară. Toate acestea afectează negativ valorificarea tezaurului de documente.

- Asupra acestui aspect al valorificării documentelor s-au formulat mai multe acuze în legătură cu accesul la ele; ce restricții există în acest sens?

- Cei ce acuză asemenea restricții nu călcăt niciodată în sălile de studiu al documentelor. De aceea nu știu că legea adoptată în aprilie prevede cel mai scurt termen pe plan mondial: 30 de ani. După 30 de ani de la producerea lui, orice eveniment poate fi cercetat pe baza arhivelor noastre. Se vede însă treaba că este mai comod să vorbești decât să studiezi. Cercetarea istorică este o treabă complicată, poate cerceta anii de zile fără să găsești ceea

- Austeritatea finanțării a marcat, în ultimii ani, toate domeniile de activitate; în aceste condiții, s-au mai putut face achiziții de noi documente?

- Am reușit să completăm baza noastră documentară, inclusiv cu piese de arhivă din alte țări. În acest sens, am încheiat acorduri de colaborare cu Rusia, Ucraina, Polonia, Ungaria, Iugoslavia, Macedonia, Germania, Italia. Iar documentele aduse acoperă întreaga istorie din Evul Mediu până la etapele istoriei contemporane. Am adus, din arhivele Cominternului, întreaga arhivă a P.C.R. Cunoaștem acum concret, precis, cine și cum erau aleși conducătorii, care era maniera de elaborare a hotărârilor și directivelor, cum erau transmise acestea. Despre asemenea aspecte noi nu știam decât ceea ce se specifică în rapoartele Siguranței. Acum știm de la sursă și multe asemenea adevăruri sunt revelatoare.

- Există ceva românesc în tot acest proces, dirijat de Comintern spre România?

- Nu, românii erau considerați ca fiind congenital naționaliști, la conducere erau puși alogeni care să nu se abată în nici un fel de la linia Cominternului, chiar de s-ar fi do-

vedit greșită. Din această perspectivă, chiar și evenimente de mai târziu, cum ar fi retragerea armelor sovietice de ocupărie sau Declarația din aprilie 1964, apar ca reușite de mare însemnatate ale diplomației românești, ale efortului de recucerire a independenței naționale.

- Despre care astăzi aproape că nu se mai spune nimic.

- Fiecare e liber să procedeze cum vrea, dar acest fapt nu schimbă adevărul istoric care, până la urmă, se impune peste voința oricui. Și adevărul acesta este că armatele sovietice de ocupărie s-au retrăs din România, la intervenția autorităților românești, cu foarte mulți timp înainte față de alte țări aparținând Tratatului de la Varșovia. La fel și Declarația din aprilie 1964 care a fost aşa de bine pregătită încât cursul ei a devenit ireversibil. Putem discuta cât vrem și ce vrem, dar aceasta este realitatea. Realitatea bazată pe documente autentice de arhivă. Pentru că arhivele slujesc numai adevărul.

Mihai IORDĂNESCU

Universitatea „Spiru Haret” într-o cooperare internațională privind managementul

Prof.dr. Mihail DUMITRESCU,
director general IROMA
Conf.dr. Lucica MATEI

Institutul Român de Management (IROMA) dezvoltă proiecte internaționale de pregătire universitară și post-universitară, de consultanță și cercetare managerială. Unul din partenerii institutului este FORMAPER - Italia. Proiectul dezvoltat cu Italia are mai multe componente de pregătire și consultanță care se adresează atât managerilor, cât și studenților din anii terminali ai universității. Înțind seama de schimbările economice din România, în această perioadă, educarea tinerilor în domeniul micilor afaceri este o necesitate a integrării lor în societate, a participării acestora la dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii.

În acest context vă prezentăm compoziția proiectului pilot IROMA - FORMAPER, care se adresează studenților Universității „Spiru Haret”, anul IV, cursul de zi, ai Facultății de Management Financiar-Contabil a Universității „Spiru Haret”.

Obiectivele fundamentale sunt:

- prezentarea aptitudinilor și comportamentului micului întreprinzător;
- transfer de cunoștințe și metode pentru crearea și conducerea miciei întreprinderi;
- simularea planificării afacerii;
- formularea planului de afaceri.

La sfârșitul cursului, studenții vor avea cunoștințe generale despre cum să-și înceapă propria activitate și să-și dezvolte. Acest curs se încadrează foarte bine în tematica „proiecte financiar-contabile” din anul IV, cursuri de zi de la Facultatea de Management Financiar-Contabil a Universității „Spiru Haret”.

Grupul țintă al cursului:

- studenții din anul IV - Facultatea de Management Financiar-Contabil - Universitatea „Spiru Haret”.

Echipa de profesori este mixtă (româno-italiană) formată din:

IROMA: conf. dr. ing. LUCICA MATEI;

FORMAPER: dr. FRANCA PIOVANA.

Structura cursului și durata se compun din:

- 60 de ore, repartizate în două module de cursuri la sală;
- 40 de ore, asistență dată de experți grupurilor mici de studenți.

Scopul modulelor cursurilor de pregătire teoretică este de a

transfera instrumentele metodologice și tehnice utilizate în scrierea unui plan de afaceri.

Scopul asistenței grupurilor mici este de a sprijini studenții pe perioada proiectării planului de afaceri în următoarele direcții:

- găsirea oportunităților de piață pentru o nouă afacere;
- analiza economică și financiară;
- proiectarea structurii organizatorice.

Cele două module de pregătire (cursuri) se vor desfășura în 2 săptămâni distincte astfel:

- primul modul a avut loc în perioada 18-22 noiembrie a.c.;
- al doilea modul va avea loc în perioada 9-13 decembrie a.c.

Între cele două module, există 2 săptămâni pauză, timp în care studenții fac cercetare de piață, pentru culegerea informațiilor necesare dezvoltării planului de afaceri.

După a doua săptămână de curs urmează ultima săptămână de asistență dată studenților la elaborarea planului de afaceri în luna decembrie și susținerea planului de afaceri în luna februarie a anului viitor.

Cursul se află sub îndrumarea catedrei de management din Universitatea „Spiru Haret” și este susținut în limbile engleză și română, traducerea fiind asigurată de experții institutului.

Materialele pentru curs au fost date studenților în timpul desfășurării acestuia.

Toate cheltuielile pentru desfășurarea acestui curs sunt suportate de Biroul Internațional al Muncii (BIT) - Geneva.

Pe baza programelor analitice a învățământului economic din Universitatea „Spiru Haret” și a nivelului sistemului educațional existent la Facultatea de Management Financiar-Contabil, acest proiect - pilot pentru 20 de studenți ai anului IV, curs de zi, reprezintă atât o nouitate la nivel național, cât și o activitate de mare perspectivă care să ofere instrumente practice de lucru în lumea afacerilor pentru cei ce vor termina studiile universitare.

IMPERATIVE

(Continuare din pag. 1)

Toate acestea vor avea, din ce în ce mai evident, un impact puternic asupra relațiilor din societate, asupra structurii familiei, legilor și valorilor etice.

Reolvarea multor probleme economice presante pentru societate, a ansamblului, problematicii sociale nu poate fi gândită fără luară în considerație a descoperirilor fundamentale care să deschidă calea către noile tehnologii. Există, cu toate acestea, pentru omul de știință, o dublă provocare intelectuală și tehnică, ce solicită curajul de a se confrunta cu riscul nereușită, dar și ambitia de a răspunde provocării de oriunde ar veni aceasta, din abisul ignoranței noastre sau din hășișurile crizelor sociale și morale.

Asemenea realități cer știință și cercetare, ridicând însă imediat întrebarea: știință și cercetare de căre și pentru ce?

Așa cum am lăsat să se înțeleagă mai sus, societatea are nevoie de cercetări avansate pentru extinderea cunoașterii umane. Ne putem însă imagina, în acest context, că cercetarea fundamentală poate fi, în totalitate, numai o activitate intelectuală, așa cum este arta, deci, fără nici o legătură cu activitatea productivă?

Cu gândul ascuns de a reduce finanțarea cercetărilor fundamentale, am putea, totodată, insuina că, de fapt, cunoștințele fundamentale sunt suficiente pentru toate aplicațiile și tehnologiile pe care dorim sau suntem obligați să le dezvoltăm în zilele noastre. Ar fi nu numai o miope și o sinucidere, ci și o totală stopare a progresului să aplicăm chiar și numai parțial asemenea concepții. În momentul în care necesitatea și oportunitatea continuării cercetărilor fundamentale încep să-și găsească adeptii printre politicienii din multe țări, printre care și România, suntem datorii să atragem atenția că între continuarea cercetării științifice sau stoparea acesteia există o singură opțiune: Trebuie să continuăm pentru că este destinul societății umane să persiste în extinderea limitelor cunoașterii, pentru că aceasta este singura cale de a rezolva problemele încă nerezolvate și pentru că nu avem dreptul să inchidem porțile viitorului.

Necesitatea de a produce și de a folosi noi tehnologii

Reolvarea problemelor globale încă nerezolvate nu poate fi făcută fără folosirea unor noi metode și tehnologii. Este la fel de evident și că progresul în cercetarea fundamentală este absolut necesar pentru dezvoltarea de noi tehnologii. Cercetarea fundamentală, care privește viitorul mai mult sau mai puțin apropiat, este absolut indispensabilă pentru a face să crească abilitatea societății umane de a modela lumea din jurul nostru, de a ne crea posi-

bilitatea de desprindere din lanțul dezvoltării evolutive, care, uneori, nu face față unor probleme globale, și pentru a deschide ferestrele noastre spre univers și viitor. Implementarea cunoștințelor științifice în aplicații practice a furnizat și va furniza noi și tot mai importante tehnologii care să ofere societății noi grade de libertate, noi modalități de a trăi și noi mijloace de acțiune. Fără discuție că, în anumite condiții, tehnologiile pot fi resimțite și ca opresiuni, dar pot deveni adevărate pârghii eliberatoare în alte condiții. Decizia referitoare la momentul de a face uz de o anumită clasă de tehnologii este a noastră ca indivizi și societate umană. Unul dintre „pragurile” care trebuie depășite în luarea acestei decizii este cel al unei temeri difuze, cum că sunt lucruri care nu trebuie „modificate” de echipa unei catastrofe. Mitul unei naturi „pure”, a cărei armonie ar fi perturbată de intervenția științei, este propovăduit ca o cvasireligie de unele grupuri fundamentaliste ecologiste. În realitate, natura, în ansamblul său, este încă indiferentă la intervenția omului. În etapa actuală, însă, societatea trebuie să facă apel la știință pentru a modela mediul înconjurător, astfel ca acesta să asigure, multi ani, condițiile de existență și viață pentru societatea umană.

În acest context, se poate ridica și problema populației planetei noastre nu numai prin prismă suprapopularii, ci și a conformației, educației și modului de a acționa al acestora. Natura, pe de altă parte, nu trebuie privită ca ceva „înghețat” sau constant, ideea acestei constanțe fiind ea însăși antinaturală: biosfera a fost, este și va fi modificată din cauze naturale, iar mediul înconjurător se schimbă permanent și a făcut-o dintotdeauna.

Aceasta nu ne permite, însă, să înălțăm o întrebare esențială: Ce pericol potențial însotesc o mare descoperire sau inventie? și dacă această întrebare trebuie pusă în capul fiecărei mari descoperiri, cum au fost energia nucleară, ingeria genetică etc., ea trebuie pusă cu și mai mare intensitate în viitor, pentru că efectele pozitive și cele distructive ale unei mari descoperiri nu pot fi separate decât de forța societății, care, în viitor, trebuie să treacă de la o evoluție întâmplătoare la o evoluție controlată, pentru că, exceptând catastrofele naturale, specia umană trebuie și poate să ajungă să controleze propria existență, iar evoluția tehnologiilor vieții și abilitatea de a acționa pe baza acestora vor ridica, desigur, vălul de pe multe misterii și vor explica și pune în valoare ceea ce se consideră până acum efectul forțelor supranaturale, necontrolate.

Pentru ca acest fapt să fie realizabil că mai curând este, însă, imperios necesar ca societatea să-și sporească sprijinul pentru multiplicarea eforturilor și pasiunilor cercetării fundamentale. (Va urma)

O aparentă contradicție

(Continuare din pag. 1)

Această nevoie de libertate a instaurat forma democratică de autoritate¹

Este de remarcat, în acest context, ca având o evidentă semnificație actuală, remarcă sociologului român despre dificultățile împlinirii aspirațiilor de libertate în vreme de criză. El se referea la situația din Europa anilor '30, constatănd cu amărăciune că „libertatea nu mai are aşa mare preț, pentru că indivizii nu au ce face cu ea, întrucât fiecare se întreabă la ce-i folosește libertatea când nu are cu ce trăi”, în condițiile în care „criza economică a contribuit să tocească acest sentiment al libertății” (p. 348).

Constatarea sociologului nu era însă defetistă, ci una realist-

creativă, invitând la reflecții teoretice, și nu numai, asupra condiției de coexistență armonioasă a libertății și autorității, încât sociabilitatea sau solidarismul să sprâne și să întrețină libertatea, iar libertatea să se afirme sub pavăza autorității democratice. Întrebându-se dacă „teoretic vorbind și făcând abstracție de împrejurările momentului, omul are în sufletul său idealul de libertate, pe când autoritatea impune ascultare și înfrângere a aspirațiilor libere, nu este atunci o contradicție principală între libertate și autoritate?”, profesorul și analistul social răspunde transțant că „libertatea și autoritatea nu se contrazic, ci numai se condiționează și se limitează reciproc”, aflându-se în echilibru prin ceea ce se numește

ordine socială, adică prin statul democratic de drept, cum ar fi de dorit să se afirme cât mai consecvent în societatea românească.

În lumina unor asemenea considerente principiale, de o evidentă actualitate, este de așteptat ca, pe măsura adâncirii vieții democratice, a maturizării acesteia, inclusiv sub aspectul alternanței la putere, ca expresie a voinei libere a cetățenilor (alegătorilor), prestigiul și eficiența autorităților publice să crească, spunându-și cuvântul domnia legii și legile libertății. În acest context, sociabilitatea nu este ceva impus, artificial creat, iar într-o societate cu adevărat liberă și rațional organizată, autoritatea și libertatea conviețuiesc într-un mediu natural, spre binele fiecăruia și al tuturor.

1) Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. III, Editura Academiei, București, 1978, p. 348. În continuare trimiterile sunt menționate în text.

Societatea și studiul politicii

LOGICA partizanatului politic

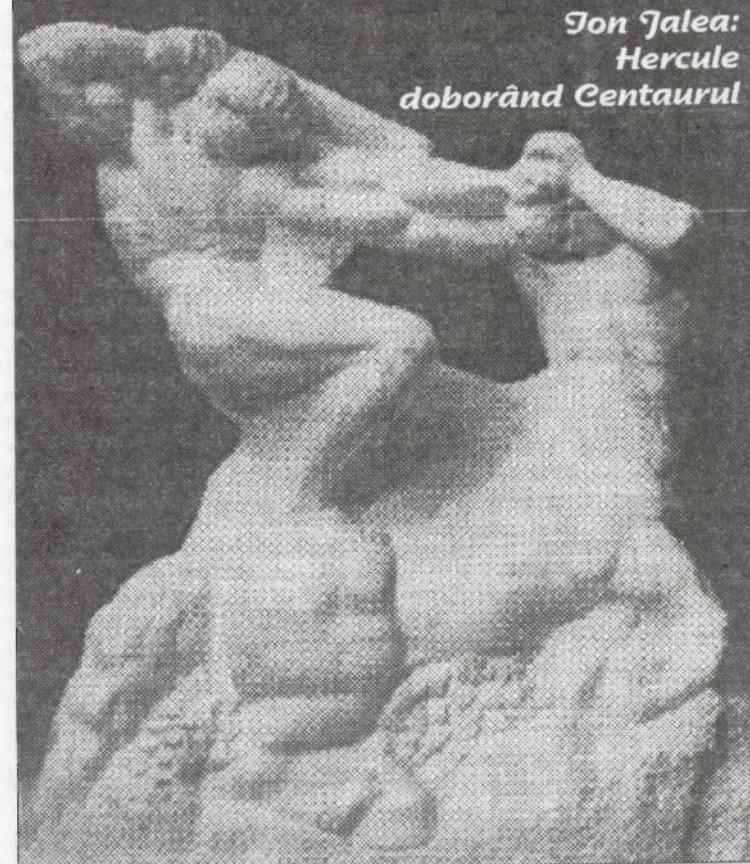
Dr. Ion MITRAN

aceeași crez politic, doritori să-l slujească și capabili să facă); **caracterul de grupare socială** (partidele servesc, în primul rând, intereselor unei categorii sociale); **caracterul istoric** (partidele apărând o dată cu organizarea politică a societății și evoluând împreună cu aceasta).

În organizarea și conducerea democratică a societății, rolul partidelor se manifestă prin anumite funcții, precum: **conștientizarea intereseelor** unor grupuri mai largi sau mai restrâns de cetățeni și atragerea acestora în activitatea politică; **organizarea cetățenilor** pe temeiul unor principii și reguli care asigură desfășurarea unei acțiuni consiente, dirijate spre un anumit scop; **formarea și pregătirea cadrelor** în scopul asigurării personalului calificat pentru aparatul de stat în vederea guvernării atunci când partidul ajunge să preia puterea politică; **asigurarea guvernării**, în perioada exercitării puterii politice în stat, prin elaborarea unor programe, norme și orientări de dezvoltare, în concordanță cu interesele țării respective, atât pe plan

intern, cât și extern; **menținerea tonusului luptei politice** și conurenței de oferte în cadrul opoziției politice, specifice sistemului politic.

În acest context, prezintă importantă formarea și afirmarea personalităților politice, temă de predilecție a analiștilor politici, „misterul” care leagă și dezlegă diverse întâmplări și evenimente de pe scena politică a unui moment istoric. Deschînd însemnatatea unui asemenea aspect, Dimitrie Gusti scria: „Conducătorii formează o ierarhie în partid; ei se graduează după importanța sarcinilor speciale, descendente și ascendente, de la capul inventiv dirijitor până la entuziaști (acele «secături entuziaști», după termenul consacrat) și până la tehnicieni și practicieni mecanici ai partidului, care organizează propaganda și fac ca partidul să aibă succes în alegeri”. Din această serie de conducători se distinge „unul care concentrează în persoana sa forța de unire a partidului, spiritul, roul, sensul, pretenția, splendoarea și, câteodată, deca-

Ion Tălea:
Hercule
doborând Centaurul

dența partidului”, adică **șeful**², a cărui funcție socială preocupă politologia și pe politologi. Spirit realist, sociologul român atragea atenția asupra competenței, a culturii politice a liderilor, precizând: „Nu poate fi vorba de o formă oameni de stat providențiali, căci este bine sătut, geniu politic nu se produce după dorință, ci se naște - nascitur, non fit. Natura, din nenorocire, este zgârcită cu producerea unor astfel de exemplare rare. Se știe însă tot atât de bine, că cel mai talentat om politic nu poate improviză soluții mari, căci toate darurile naturale și empirismul afacerilor publice, fără cultură politică nu sunt suficiente pentru a forma pe marele om de stat modern”³.

Fiind simultan instrument de selecție a personalului politic prin recrutare de candidați, dar și instrument de control al unei baze militante în profitul liderilor care au nevoie de a impune un minimum de coerentă (politică) și disciplină (organizațională), partidul, deși apare ca un camp închis în care se ajustează ambiițile rivale, sensibilitățile opuse, preocupările electorale particolare, nu scapă de ochiul atent al opiniei publice, de proiectoare mass-media care luminează uneori și cele mai ascunse unghe sau conflicte interpersonale⁴.

Create și dezvoltate în contextul realităților social-economice și politice ale orănduirilor în care acționarea, partidele sunt atestate de experiența socială ca o categorie de bază a mișcării istorice a societății, constituind principali factori ai mișcărilor sociale și naționale, ai confruntărilor politico-ideologice,

1. Daniel-Louis Seiler, *Les partis politiques*, Cursus, Armand Colin, Paris, 1993, p. 22-23.

2. Dimitrie Gusti, *Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic*, în *Doctrinile partidelor politice*, Garamond, București, 1995, p. 22-23.

3. Idem, p. 8. Sociologul român rostea acestei aprecieri în decembrie 1922, la deschiderea conferințelor din cadrul Institutului Social Român asupra doctrinelor politice. Au urcat la tribuna, în același cadru, printre alții, Nicolae Iorga, C. Rădulescu-Motru, V. Madgearu, I.G. Duca, Al. Marghiloman, Șerban Voinea, M. Manolescu, Mircea Djuvara.

4. Philippe Braud, *Grădina deliciilor democrației*, Globus, București, 1995, p. 97.

STATUL ȘI MINORITĂȚILE NAȚIONALE ÎN PERSPECTIVĂ EUROPEANĂ

Prof. dr. Mircea NICOLAESCU

Încercând să înălțe confuzia dintre „stat și etnie”, ca și dintre „națiune” și componenta sa „etnico-lingvistică”, frecvent prezentă în politica oficială maghiară și, mai ales, în tezele susținătorilor ideilor „marii națiuni ungare”, ce-are cuprinde pe toți membrii etnici „din afară și din interiorul statului ce-i poartă numele”, și, mai ales, să justifice pretenția și obligațiile statului maghiar de a purta răspunderea internațională față de soarta acestora, inclusiv față de statul pe teritoriul căruia trăiesc și ai căruia cetățeni sunt, cercetătoarea franceză Dominique Schnapper subliniază: „Națiunea nu este etnie. Pentru a o defini trebuie să trecum de la social la politic. Instituirea sa (a națiunii, n.n.) presupune depășirea unei serii de identități culturale particulare, integrate în interiorul unei comunități mai vaste, de altă natură, și condusă de o autoritate distinctă a societății, statul, statul național... în care toți indivizi respective națiuni se recunosc ca tot atâta elemente legale, și din care ei se definesc în relațiile lor cu exteriorul”⁵. (2) Națiunea este un sistem ce include apartenența etnico-lingvistică și comunitatea cultural-istorică alături și împreună cu viața comună pe același teritoriu, comunitatea de viață economică și recunoașterea aceleiași

ordini politico-juridice, a aceleiași autorități statale.

Etnia constituie, aşadar, latura umană a națiunii, iar însemnatatea sa, ca factor activ, coagulant, ca liant al tuturor celorlalte componente ale acesteia, este esențială. „Nouă româniilor - remarca pe bună dreptate Petre Tățea - constituin acestei unități (a comunității etnico-lingvistice, n.n.) ne-a ajutat să ne înțepăținăm să fim români”. Dar dacă „o etnie are la bază o legătură de sânge - spunea Nae Ionescu acum mai bine de șase decenii - o națiune se bazează însă pe unitatea de destin”. Ceea ce se să-impus în practică drept expresie juridico-politică a națiunii este atestarea sa statal-teritorială, **configurație definită de frontiere reconoscute internațional** în cadrul căror nu poate acționa decât o singură autoritate, o singură suveranitate.

Reedificarea societății, integrarea continentală se prefigură tot mai clar ca drum „spre o nouă configurație a Europei în care statul-națiune devine capabil să-și asimileze valorile universale, ale democrației și statului de drept”⁶ (3) în care „națiunea și statul național rămân pe mai departe două realități care încă au lecții și ne da”⁷.

În acest cadru general, minoritatea etnică nu este o echivalență sistemică

a statului ori etniei în genere, ci o stare normală a factorului etnico-lingvistic;

România nu este un stat multinnațional, precum Elveția ori Federația Rusă, ci un stat dintr-înțele mai omogene; etnia ce-i conferă numele constituie 90 la sută din populația sa. Consenmarea constituțională a acestei realități, ca și a statului unitar național este firească, dar este, în același timp, însotită de respectarea drepturilor membrilor tuturor celorlalte etnii.

Cât privește pretențiile la „autonomie pe baze etnice”, la care, se pare, că, mai ales partidele de opozitie de la Budapesta, nu au renunțat nică după semnarea Tratatului româno-ungar, doctrina și practica internațională sunt foarte clare. Suveranitatea statului nu poate fi împărțită între „suveranitatea majorității etnice” și cea a „minorității etnice”, pentru că „suveranitatea statului este una singură, pentru că - după cum relevă D.S. Constantopoulos - „pe teritoriul unui stat nu pot acționa, cel puțin în principiu, două suveranități, aceasta fiind exercitată în mod unitar atât pe teritoriul țării, cât și în relațiile sale internaționale”⁸. De ce, în această privință, nu se consideră ca „standard internațional” practica SUA, unde mesajul binecunoscut al președintelui adresat, la începutul fiecărui an, întregii comunități este, sugestiv intitulat „starea națiunii” și cuprinde analiza tuturor proceselor majore, fără să facă nici un fel de

referiri speciale la „majoritate și minoritate etnice” ca atare?

Sunt, de asemenea, semnificative respingerea expresă de către Administrația SUA a pretenției „autonomiei și drepturilor colective pe temeuri etnice”, ca și hotărârea Congresului SUA privind statutul limbii engleze, ca limbă obligatorie exclusivă în aparatul de stat, justiție și învățământ într-o țară cu zeci de milioane de vorbitori de limbă spaniolă, ce constituie în unele state ale SUA peste 80 la sută din populație, ca și cu alte zeci de milioane de vorbitori de franceză, germană etc. De altfel, nici un solicitant al cetățeniei SUA nu poate nici măcar să spere a o primi fără trecerea unui examen deosebit de sever de limbă engleză. State ai căror parlamentari au votat, la Strasbourg, binecunoscuta „Recomandare 1201” nu recunosc nici juridic, nici faptic existența minorităților etnice și, ca atare, nici oportunitatea discutării unor probleme precum cele din Irlanda de Nord, Tara Basculor și Corsica în forul de la Strasbourg. Este meritore așezarea acestei problematici în lumina realității și dreptului internațional, de către diplomația română, în cursul negocierii. Tratatul de bază, că și în acțiunea de integrare în organismele vest-europeene și euro-atlantice. Dar nu se poate spune același lucru despre poziția tuturor parlamentarilor români în Adunarea de la Strasbourg, nepregătiți

uneori, ca, de altfel, și delegații din alte foruri, să înțelege în adevărată lor lumină și complexitate problemele relațiilor dintre statul român și minoritățile etnice. Pentru că, și în acest domeniu, mesajul României exprimă atașamentul față de principiile și valorile universale ale umanismului. A departaja în relațiile internaționale, ca și în redefinirea națională, problemele ce interesează în cel mai înalt grad societatea în întregul ei de pretenții elitiste ale unei minorități sau altă, fie religioase, fie etnice ori de altă natură este, la urma urmei, nu un act de oprimare, ci de matură responsabilitate față de toți membrii societății, fie majoritari, fie minoritari, de esențială importanță pentru solidaritatea întregii națiuni în procesele ce însotesc tranziția și răcordarea la eforturile pentru reabilitarea noii arhitecturi europene.

(2) Dominique Schnapper: *La communauté des citoyens. Sur l'idée moderne de nation*, „Essais”, Gallimard, Paris, 1994

(3) Elena Florea, *Națiunea, factor principal în evoluția societății*, în „Opinia națională” nr. 35 din 29 noiembrie 1993.

(4) J. Labane, *L'Europe des régions*, Paris, 1991, p. 125.

(5) D.S. Constantopoulos, *Deux notions fondamentales de la souveraineté*, în „Festschrift für Jean Spiropoulos”, Bonn, 1957, p. 92.

Preocupări și punctări în mișcarea ideilor

Vocăție și cultură în viața popoarelor

Ion Mihail POPESCU

„Vocăție, factor hotărător în cultura popoarelor”, volum tipărit de Constantin Rădulescu-Motru, în 1932 și retipărit în volumul „Personalismul energetic și alte scrieri”, în 1984, în Editura Eminescu, sub îngrijirea unui iubitor al înțelepciunii românești - GH. AL. CAZAN - e o capodoperă a româniției în marginile valabilității valorilor. E o concluzie a unor preocupări mai vechi în probleme de teorie generală a culturii: *Cultura română și politicianismul* - 1904; *Puterea sufletească* - 1908; *Sufletul neamului nostru, Calitățile și defectele* - 1910; *Personalismul energetic* - 1927-, și o premisă majoră pentru *Românismul - catehismul unei noi spiritualități* - 1936; *Timp și destin* - 1940; *Etnicul românesc* - 1942.

Vocăția este, în studiul lui Constantin Rădulescu-Motru, „îndreptarea omului după o voce care-l cheamă. Dar vocea este aici într-un sens figurat. În nici un caz nu este vorba de vocea unei persoane străine de cel chemat. Este vocea săngelui, a conștiinței, a onoarei, a strămoșilor, a pământului pe care cineva s-a născut etc., este vocea unei existențe în care intră cu ceva acela care este chemat (...). Vocăția aduce întregirea muncii individului într-o operă de valoare socială. Munca produsă prin vocăție este deasupra intereselor egoiste. Vocăția duce totdeauna la înfăptuirea unui bine social. Niciodată, în limbajul popular, ea nu se identifică instinctului criminal. Oamenii cu vocăție prezintă o admirabilă potrivire a firei lor la munca pe care societatea o cere de la individ. Din această admirabilită potrivire rezultă, pe de o parte, mulțumirea internă a celui cu vocăție, și, pe de altă parte, avantaje exceptionale pentru societate. Roadele vocăției sunt datoră dârniciei cu care natura îmbracă pe cătiva. Militarul, artistul, medicul, profesorul, avocatul, întreprinzătorul industrial, ale căror succese extraordinare nu se pot explica prin motive obișnuite și prin interes obișnuite, sunt numiți de popor oameni de vocăție. Este simplu profesionist acela care face munca din interes egoist; este un om de vocăție acela care găsește în muncă întregirea sa ideală. La simplul profesionist, omul și felul muncii stau față în față, adesea în dușmanie; la omul de vocăție, felul muncii este o prelungire a omului, este o umanizare întrată mai adânc în natură“.

Mentionând că, în operele lui Constantin Rădulescu-Motru, personalitatea este rodul plenitudinar al mediului social, prin funcția de muncă a omului, al mediului biologic, prin structura fiziologică, al mediului psihic, prin conștiință și al mediului cosmic, prin energie, înțeleasă ca o energie sui-generis, se subînțelege că, sub aspect sociologic, personalitatea este produs al muncii sociale și al recompensei pe care ea, ca subiect individual sau grupal, o dă, prin muncă productivă sau intelectuală, societății sau grupului în care își trăiește traiul. O personalitate de vocăție este vocea timpului său istoric, rod al împlinirii între sine și epoca în care trăiește, care pune probleme noi și propune soluții originale, în scopul îmbunătățirii vieții sociale și a comunității din care face parte. Ea nu se confundă cu personalitatea de bază (structuri comune de psihologie și sociologie - în domeniul culturale - care caracterizează anumite categorii de persoane) și nici cu personalitatea modală (care pune în evidență, sub forma sa generală, o latură sau un fel al personalității totale, considerată în raport cu un anumit sistem sau subsistem), ci, mai degrabă - folosind termenii lui Dimitrie Gusti - cu o personalitate socială, personalitate creatoare sau elită, sau, preluând

expresia lui Mircea Eliade, cu un model exemplar sau cu o personalitate exemplară. În privința aceasta, ideile lui Constantin Rădulescu-Motru sunt lipsite de orice echivoc. „Omul de vocăție - argumenta el - este omul care depășește activitatea obișnuință a personalității productive. Această depășire privește nu atât cantitatea, cât calitatea. Omul de vocăție are o productivitate originală și închinată binelui social, cum nu o au ceilalți oameni. El este dezinteresat, când îl judecă din punctul de vedere al eului său individual; în același timp, însă, el este acela care se îngrijeste mai mult de interesele neamului sau ale societății din care face parte. El munceste fără calcul, dacă îl comparăm cu ceilalți profesioniști și, totuși, din munca lui profită viitorimea mai mult decât din munca oricărui altul. Faptele omului de vocăție izvorăsc, după toate aparențele, dintr-o motivare mai adâncă, incomparabil mai adâncă de cum izvorăsc faptele cele mai voluntare ale omului obișnuință. Este ceva instinctiv în izvorul lor, și, totuși, este ceva tragic în ele, cum nu este în cele mai voluntare fapte ale omului energetic. Viața omului de vocăție apare, de aceea, ca desfășurându-se la poruncă unei chemări. Originalitatea lui constă în faptul că își înțelege chemarea“.

Cum interpreta Constantin Rădulescu-Motru, în lumina „vocăției ca factor hotărător, în cultura popoarelor”, cultura românească și mai ales, cum prevedea el *viitorul culturii naționale*?

Reținând, cum se și cuvine, că înțelesul culturii nu este cel dat în *Cultura română și politicianismul* (1904), ci că nucleul de semnificație al conceptului de cultură este *spiritualitatea*, care exprimă „fondul sufletesc al poporului”, înțemeiat pe *unitatea sufletească* și condiționat de mulți alți factori, cum ar fi, de exemplu, puterea socială generată de Puterea Socială, tehnica de producție și munca, instituțiile, modul de trai, sensibilitatea, gândirea, personalitatea, economicul, legături de mediu geografic, de cel biologic, de cel social și de cel psihic, și sigur că spiritualitatea este, în studiile lui Constantin Rădulescu-Motru, *complexul de idei și sentimente, îndeosebi complexul de interpretări simbolice prin care societatea unei epoci își îndreptățește credința într-o ordine perfectă și eternă pe care și sortită a o înfăptui în decursul timpului viața pe pământ*.

Intrucât, în „complexul de idei și sentimente” - în expresia lor simbolică - din viața unei totalități sociale, care este națiunea română, sunt cuprinse, la fondul veșnic al culturii universale, și creațiile poporale, Constantin Rădulescu-Motru admira, în trecutul culturii românești, creațiile „anonime”, *nu vocația individuală*, neglijând, în privința din urmă, în 1932, vocațiile românești de mărime universală înfăptuite, de exemplu, de Dimitrie Cantemir (necunoscut, în integrilitatea operei, în vremea aceea), Mihai Eminescu, A.D. Xenopol, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti sau unele personalități ale sătmărenilor „exacte”, cunoscute și recunoscute, pentru descoperirile lor originale, mai mult în străinătate decât în propria lor țară. În vocația anonimă a poporului român, el enumera *limba unității* pe care o vorbește românii, *arta populară*, „care face admirarea lumii întregi”, tehnica instrumentală a muncii, „care durează de mii de ani și este mai bogată decât a tuturor celorlalte popoare din Orientul European”. *Obiceiurile pământului* în ceea ce privește organizarea lor juridică, „obiceiuri mai cu sfîntenie păstrate și practice decât legile

săpate pe tablele de aramă ale altor popoare”; „În sfârșit, acestei colaborări colective a multimei datorează româniile de astăzi biserică și statul lor întregit, cu toate dușmaniile ce s-au pus în calea formării acestui stat“. Criticând „europenizarea“ României din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și din primii 30 de ani ai secolului XX - și, reluând, *mutatis mutandis*, critica „formelor sără fond“, deschisă de Titu Maiorescu în 1868, - Constantin Rădulescu-Motru scria: „Cemații au fost copleși de nechemați. O selecție pe dos s-a pus la cale: productivii au fost înălțați pentru a se face loc improductivilor; împrumuturile făcute din Apus, sub diferite forme, împrumuturi de idei și de bani, au fost utilizate pentru a mări beneficiile personale, iar nu productivitatea culturală a țării“.

Constantin Rădulescu-Motru, le-gând *Pedagogia vocației* (descoperirea talentelor și a meritelor și a educării tinerilor români întră progresul culturii românești) cu tezele despre personalitate, tratate în Per-

sonalismul energetic (și nu numai în acest studiu), consideră că trecutul culturii românești a fost lipsit, cu rare excepții, de spiritul „individualist“ liberal al statelor Apusului european, dar că viitorul României de mâine, printr-o nouă (re) „europenizare“. Își va avea temeliul în „punerea în valoare a vocațiilor individuale“, care, la rândul ei, va da tărie vocației românilor ca popor, înfăptuind, în acest fel, idealul cultural („mesianismul“) românesc. Studiul său, *Vocația, factor hotărător în cultura popoarelor*, se încheie cu această nădejde: „Rândurile noastre au de scop tocmai să înlesnească tinerilor români înțelegera rolului pe care ei, prin vocațiile lor, vor avea să-l îndeplinească“.

Și, în acest caz, comentariile sunt, desigur, de prisos, cu condiția ca toți cei ce vor binele acestui neam trecut prin numeroase vîjelii ale istoriei, cu sușiurile și cu pogorâșurile ei, să cultive, cum se cade, talentele și meritele și să descurajeze, prin toate mijloacele, toate mediocritățile, fiindcă - vorba lui Titu Maiorescu - „ceea ce are valoare, se arată la prima sănătate în meritul său și nu are trebuință de indulgență, căci nu este bun numai pentru noi și deocamdată, ci pentru toți și pentru totdeauna“.

Incitația paradoxului (1)

Prof. dr. Petru PÂNZARU

Nicicu nu este mai firesc decât ca oamenii să dorească SCHIMBĂRI, ca „SCHIMBAREA“ (în bine) să fie o „marotă“ a lor. Aceasta pentru că, în primul rând, dorința de schimbare este expresia unei insatisfacții aproape perpetue față de stările de lucruri existente, în principal față de gradul de satisfacere a TREBUINTELOR (obligației și aspirațiilor). Această insatisfacție e provocată atât de nivelul minim sau modest de împlinire a nevoilor, cât și de comparația cu alții, ale căror trebuințe sunt satisfăcute optim sau maxim. (Se știe că lumea nu evoluează sincron și că între țări și popoare, între grupuri umane și indivizi există decalejăuri).

În al doilea rând, dorința niciodată potolită de SCHIMBARE este expresia unei ILUZII - că „mai binele“ se leagă de viitor, respectiv că „mai binele“ (care adesea e „dușmanul binelui“) va fi efectul automat, sigur al schimbării. În fapt, afălați într-o veșnică și neodihnă căutare de ALTCEVA, de NOUTĂȚI, deci de schimbare, oamenii eșuează în excese inimaginabile, cu grele consecințe asupra vieții colective și individuale. Căci, cu fiecare „nouă“ schimbare, gradul de artificializare a vieții crește, iar balanța BIVALENȚEI se apleacă tot mai mult asupra laturii negative, iraționale. Se mai cere adăugat că una și aceeași schimbare reprezintă pentru unii oameni binele, pentru alții răul.

MISTICA ȘI CULTUL SCHIMBĂRILOR subjugă pe oameni, le „i-au ochii“, ba chiar și mintea.

SCHIMBARE, SCHIMBARE, SCHIMBARE - iată „sloganul“ sau, mai elegant vorbind, standardul sub care defilează lumea modernă, combătând nu numai conservatorismul sau tradiționalismul, socotite „dușmani de moarte ai progresului“, ci și O MINIMĂ STABILITATE, STATORNICIE, CONTINUITATE. Ortega y GASSET vorbește despre „dreptul la continuitate“ ca drept al omului, reprezentând „definiția însăși a substanței sale... A rupe continuitatea cu trecutul, a vrea să începi din nou însemnă a aspira să cobori și să plagiezi urangutanul“. A FI UN POPOR de oameni, scria același autor, „însemnă să poți azi să-și prelungești ziua de ieri, fără a renunța să trăiești pentru viitor...

Prezentul nu înseamnă altceva decât prezența trecutului și a viitorului, locul în care trecutul și viitorul trăiesc efectiv... CU TRECUTUL NU SE DUCE O LUPTA CORP LA CORP. Viitorul îl învinge pentru că îl absorbe. Dar dacă-lăsa să-i scape ceva, atunci e pierdut“. („Revolta maselor“, pag. 34-36 și l16).

E destul de trist și chiar tragic că oamenii (omenirea) refuză „modelul“ Naturii, caracterizat prin continuitate, stabilitate, echilibru. Bunul Simț sugerează să se gândească și astfel: CE-AR FI DACĂ natura ar fi tot atât de nestornică, discontinuă, instabilă și capricioasă - mereu „alta“, așa cum e societatea?

Schimbările sociale „radicale“, pe lângă faptul că în esență nu sunt, nu pot fi atât de „radicale“, au defectul de a provoca multe distrugeri, reculuri, întreruperea cumulării valorilor și necesitatea de a relua de la capăt unele opere, mărind enorm costurile umane și materiale ale așa-zisului „PROGRES“ (subiect tratat cu seriozitate și temeinicie la noi de P. P. Negulescu în cele 4 volume ale lucrării „DESTINELE OMENIRII“ - 1939).

Problema SCHIMBĂRILOR sociale - în beneficiul majorității populației - este complicată și adesea chiar trăcată sau exploatață partizan de politică și partide politice, care, în virtutea unor cicluri electorale prea strâne (circa 4 ani, reduși la 2 ani, căci primul și ultimul sunt puternic afectați de lupte electorale), împinge societatea în malaxorul „schimbărilor“ de personal („mijlocitorii“), de privilegiile, de subordonări sau remorcări externe.

Schimbările dintr-o țară sau alta (exemplu România - decembrie 1989) nu se fac într-un spațiu încis, independent de ipotezi geopolitice și istorice, ci cu „concurrentul“ (amestecul direct, fățu sau și „discret“ - secret) al altor state interesate în DIRECTIONAREA schimbărilor, în achiziționarea unei zone de influență. Evoluția României între 1990-1996, zig-zagurile Tranzitiei, dificultățile și ritmurile ei sunt nemijloci legate de impactul extern și complicata relație intern-extern, mijlocită tot de politică și politicieni. Din partea unor forțe politice interne se manifestă vechiul obicei al „apelului“ și „păreii“ la Porțile Occidentului. Lipsa unui consens național în probleme fundamentale

de interes major și intoleranță politică au făcut schimbările incorente și cu cost excesiv de ridicat pentru populație.

Ca și în alte ocazii istorice s-a plătit mult pentru nerealizarea - din motive exclusiv politice și incompatibilități ideologice - unui OPTIM între DISCONTINUITATE („ruptură“) și CONTINUITATE (păstrarea valorilor de patrimoniu național, economic și cultural) în evoluția noastră socială post-decembristă.

Forțându-se legile istorice și psihosociologice să-a dorit o SCHIMBARE RADICALĂ și RAPIDĂ (chiar gen „Tabula rasa“). Dar conflictele politice artificiale și subiective provoacă populație mai mult rău decât bine, suplimentând „stocul“ de dificultăți obiective în calea redresării economiei și întrării pe săgăful normalității, al ameliorării condițiilor de viață, a climatului social-general.

Se poate afirma deci că „MISTICĂ“ schimbărilor sociale, mai ales a celor RADICALE și RAVIDE, este extrem de costisitoare și n-ar trebui practicată și încurajată nici în viitor.

Din păcate însă, tot din motive politice partizane, în concurență pentru obținerea Puterii, mai toate partidele pretind că ele și NUMAI ELE vor introduce SCHIMBĂRI RADICALE, vor eradică toate realele (corupția, săracia, criminilitatea, birocrația etc.). Ignorând, cu bună știință și chiar dispreunind legile firii omenesti, precum și caracteristicile fundamentale universale și constante ale naturii umane, ale vieții și organizării sociale (care nu suportă și nu admit SCHIMBĂRI BRUȘTE și RADICALE), politicienii continuă să promită cele mai fanteziste schimbări menite a satisface doleanțele, nevoie populației, a căldi o „cu totul altă“ societate, net diferită de cea precedentă. Evident, diferite ameliorări sunt posibile, realizabile; dar schimbări radicale și rapide, în sensul promis de mulți politicieni, nu se pot produce, așa cum a arătat, în repetate rânduri, experiența practică națională și mondială.

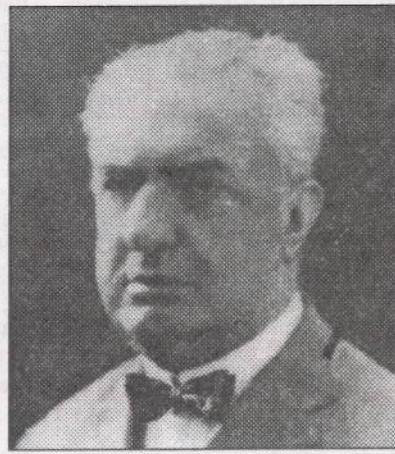
Despre „schimbări sociale RADICALE“ (revoluționare) nu vorbesc decât cei ce pretind că au participat la realizarea lor. Istoria nu le mai consemnează ca atare și chiar dacă o face - de exemplu cu așa-zisele Revoluții - ea constată reproducerea în alte forme și dimensiuni a raporturilor tradiționale dintre minoritatea bogată și majoritatea săracă, dintre elite și mase, precum și acțiunea nestingerherită a BANIILOR și SEXULUI, a caracteristicilor negative ale psihologiei general-umane: invidia și ura, setea de putere și răzbunare, vanitatea și orgoliul, gelozia, intoleranța și altele, toate complet „inventariate“ încă de literatura dramatică a antichității, a lui Shakespeare și a modernilor.

O comparație cinstită, severă - până la urmă de bun simț - între un DINAINTE și un DUPĂ „schimbare“ pune în evidență că, deși în exterior lucrurile arată altfel, în fond, în esență, comportamentele individuale și colective DINAINTE se reproduc, sunt omni și socio-prezente. Să comparăm ce a făcut clasa politică de la noi după 1944-1948 - cum s-a instalat ea în cartierele și casele „foștilor“, în posturi bănoase și privilegii de tot felul, ocrotindu-și familiile, asigurând progeniturilor posibilități de studii, trai, petreceri comparabile cu ale „foștilor“ și gama de distractii și plăceri tipic tuturor celor ajuși și avuți. Să privim ce s-a petrecut repede după Revoluția din '89 și cu casele și cu slujbele și cu bogăția și cu plăcerile, cu tot și cu toate. „Alte măști - aceeași piesă“, scrisă și pusă mereu în scenă de Caracteristicile Universale Fundamentale și Constante ale naturii umane și ale naturii vieții și organizării sociale.

PERMANENȚE ROMÂNEȘTI

CONSTANTIN ARGETOIANU

**125
de ani
de la naștere**

Dr. Marin NEDELEA

Constantin Argetoianu s-a reținut în istoria politică a României prin viraje repetate de la o formă judecătorească la alta, în cadrul cărora a profesat vederi de dreapta, și prin maniera lipsită de menajamente în care își formula opinie și apreciere despre oamenii sau evenimente.

Născut la Craiova, în 1871, medic ca pregătire, intră în viața politică în 1913, ca membru al Partidului Conservator. În 1918 aderă, împreună cu alți conservatori, la Liga Poporului, înființată atunci de generalul Alexandru Averescu. A făcut parte din primul guvern al Partidului Poporului (1920-1921). În decembrie 1923, formează un Partid al Poporului paralel, care, în mai 1924, fusionarea cu Partidul Democrat al lui Nicolae Iorga, nou partid lăudat titulatura de Partidul Naționalist al Poporului. Acționând pentru unirea opozitionei într-un mare partid, opus celui liberal, reușește să determine o fuziune temporară a P.N.P. cu Partidul Național din Transilvania, condus de Iuliu Maniu (februarie 1925 - octombrie 1926). Între aprilie 1931 - mai 1932, a fost ministru de interne și finanțe în guvernul prezentat de Nicolae Iorga (numit și guvernul Iorga - Argetoianu). În 1932, a creat din nou o formăjune politică proprie - Uniunea Agrară (intitulată, apoi, Partid Agrar), iar în 1938, s-a ralat regimului autoritar instaurat de Carol al II-lea, care l-a numit consilier regal, prim-ministrul (28 septembrie-23 noiembrie 1939) și ministru al afacerilor externe în cel de al doilea guvern Tătărescu (între 28 iunie - 4 iulie 1940). După război, a fost victimă a represiunii autorităților comuniste.

Cea mai mare parte a carierei sale politice, Argetoianu a fost adept al dezvoltării capitaliste a țării pe calea strictei respectări a liberalismului economic. „Mulți și-au pus întrebarea, spunea el în 1932, dacă nu cumva asistăm la ultimele zvârcoliri ale regimului capitalist. Oricât ar fi de gravă criza prin care trece acest regim, eu unul nu cred în prăbușirea lui, fiindcă nu văd prin cine l-am înlocui. ... Am adâncă convingere că regimul capitalist își va regăsi echilibru și liniește numai prin liberul joc al ineluctabilelor legi economice care au determinat în decenile trecute dezvoltarea lui. Orice măsură care stărijește liberul joc al acestor legi economice îngreuniază restabilirea echilibrului urmărit. Așa-zisa economie dirijată, metodă de constrângere împrumutată de la regimul socialist, nu poate duce la rezultate pozitive sub regimul capitalist, care este prin esență lui un regim de libertate și de concurență”.

„Democrația e o noțiune variabilă, după țări....“

C. Argetoianu a fost adversar declarat al curentelor social-politice de stânga. A recurs la măsuri restrictive împotriva mișcării socialiste, dar, inițial, și a celei legionare. Ulterior, înclinațiile spre autoritarism l-au condus la simpatizarea grupărilor fasciste, despre care declară

în 1936, la congresul partidului său: „Mărturisesc că văd cu mulțumire generațiile tinere scuturând, chiar cu un exces de viciozitate, inertia generațiilor precedente, că nu-mi acopăr față când le văd punând mâna pe topor în numele unui naționalism care, deși nu e totdeauna îndrumat cum trebuie, reprezintă totuși, în vremurile noastre, o trezire a conștiinței de rasă și o mobilizare pentru salvarea țării”.

Constantin Argetoianu a criticat în termeni foarte vehemenți tarele politicianismului, veștejind „grupurile de interese personale, care sub numele de partide - mască înselătoare - iau succesiune cu arendă disponibilitățile statului și se gonesc succesiv de la putere. Sistemul continua el - se numește «rotativ», iar operațiunea se face sub auspiciile democrației integrale. Democrația e o noțiune variabilă, după țări: la noi ea înseamnă să faci discursuri în opozitie, să critici, să tipări și să făgăduiesc, pentru ca odată ajuns la guvern să-ți uiți și criticele și făgăduielile, să-ți umpli repede buzunarele și să-ți satisfaci partizanii în vederea următoarei lupte în opozitie. Adevaratul democrat iese din guvern cel puțin cu o casă, iar recăzut în opozitie înjură și tratează de hot, adică de tovarăș de idei, pe adversarul său mai norocos... O mână de paraziți... au coplesit țara și au pus stăpâni pe toate izvoarele de producție, pe care le sleiesc. Dacă operațiunea de deparazitare..... nu se va desăvârși repede, izvoarele vor seca și întreaga națiune se va duce de răpă”.

„Năzuințele mele - declara C. Argetoianu - nu merg către o dictatură, ci către o organizație autoritară și înstărită a statului, pe care o cred din ce în ce mai necesară.“

Pe plan economic, Programul Uniunii Agrare, înființată de Argetoianu la începutul decenului al IV-lea, lansa concepția „statului agrar”, expresie modernizată a credințelor unui fost membru al partidului marilor proprietari financiari și, poate, totodată, o replică la ideea „statului țăranesc” a foștilor țărănești din cadrul P.N.T. Acest din urmă aspect rezulta clar din sublinierea făcută de șeful U.A.: „Noțiunea de «stat agrar»..., aşa cum o înțelegem noi, e lipsită de orice caracter revoluționar și nu reprezintă într-o nemic ideea unei lupte de clasă sau năzuință unei pătuți a poporului de a domina și oprița pe celelalte”. Explicând conținutul pozitiv pe care-l dă acestei sintagme, Argetoianu o reducea de fapt la formula „stat eminentemente agricol”, propunând ca locul încurajării industriei să fie luat de încurajarea agriculturii, asigurându-se primul intereselor agrare în întreaga politică a statului.

„Internationalismul constructiv nu exclude ideea națională“

Constantin Argetoianu a sesizat și recunoscut, cu o frâncă aprobă-

Drumul de la divergență la convergență trece obligatoriu prin dialog și cunoaștere

PAGINI CONSACRATE CUNOAȘTERII ȘTIINȚIFICE

Recenzie la cartea MINORITĂȚILE de dr. Ion Diaconu, editată de Institutul Român pentru Drepturile Omului

Conf. dr. Irina MOROIANU ZLĂTESCU

Așa cum se știe, domeniul drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale - domeniul important, dar și sensibil al drepturilor omului - susțină în prezent, prin complexitatea problematicii și reverberarea tensiunilor politice, vîi dezbatere. Diferențele și divergențele se fac sămătate imediat ce se trece dincolo de nivelul principiilor, la abordări concrete, cu precădere atunci când argumentele sunt selectate cu subiectivism ori chiar lipsesc cu desăvârsire, fiind înlocuite cu violențe de limbaj și nu numai.

Care trebuie să fie însă raportul - în aceste condiții - între credințele și interesele naționale și cele internaționale? Răspunsul foarte judecătoriu formulat atunci de Argetoianu era că „internaționalismul constructiv de la Geneva nu exclude cătușii de puțin ideea națională”, iar „prin îndulcirea granitelor nu se înțelege deloc nimicirea neamurilor”. „Un internaționalism politic european sănătos - spunea el - nu poate fi conceput decât între popoare egale în drepturi și conștiințe de personalitatea lor“. De aceea el recomanda: „Să nu ne îndepărtem de idealul nostru politic tradițional: mai mult ca oricând să luptăm pentru lămurirea și întărirea unității noastre naționale și... să pregătim azi pentru ziua de mâine încadrarea entității noastre etnice în marele sindicat de interes alcătuit de toate popoarele civilizate ale lumii“. Guvernul efemer condus de Constantin Argetoianu urmărea să încerce o împăcare a lui Carol al II-lea cu legionarii, reprimări până atunci pentru asasinarea lui Armand Călinescu, și să șureze o apropiere de Germania hitleristă. Ca ministru de externe în cel de al doilea guvern Tătărescu, el a fost pus în față necesității durerioase de a accepta, împreună cu Consiliul de coroană convocat ad-hoc, ultimatumul sovietic privind cedarea Basarabiei și a Bucovinei de nord. Într-o Europă aflată de aproape un an de zile în plin război, confrontată cu pretenții teritoriale și din partea altor vecini, izolată pe plan internațional, România a fost orientată, și cu participarea activă a lui C. Argetoianu, spre subordonarea ei economică și politică de către Germania nazistă.

Iată de ce apariția lucrării „Minoritățile - Statut - Perspective” a dr. Ion Diaconu - reputat specialist în domeniul drepturilor omului, membru al Comitetului O.N.U. pentru eliminarea oricăror forme de discriminare - este pe cât de importantă pe atât de necesară.

Rod al unei cercetări de anvergură, derulată în timp, din perspectivă juridică, această carte aduce o solidă informație asupra minorităților, pornind de la prezentarea istorică a preocupărilor și reglementărilor pentru protecția persoanelor aparținând grupurilor minoritare. În continuare, dr. Ion Diaconu analizează dreptul la existență al minorităților, ca premisă pentru toate celelalte drepturi. Apoi, autorul trece în revistă încercările de definire a conceptului de minoritate, subliniind că până în prezent nu există o definiție general-acceptată a noțiunii de minoritate.

În lucrare sunt analizate apoi drepturile specifice ale persoanelor ce fac parte din minorități, precum și natura și con-

textul acestor drepturi.

Un loc aparte în lucrare îl ocupă analiza conceptului de autonomie, autorul ajungând la concluzia că în examinarea oricarei situații și cereri de autonomie trebuie luat în considerare toți factorii - atât cei istorici, geografici, demografici, cât și cei de dezvoltare economică, culturală, socială și elementele care țin de interes ori intervenții străine, de manipulare sau interes de dominație politică, întrucât situațiile sunt diferite de la o țară la alta, de la o zonă la alta.

Un capitol aparte este consacrat în lucrare minorităților și autodeterminării popoarelor, autorul încercând să clarifice conținutul autodeterminării și în ce raport se află minoritățile față de aceasta.

Este de remarcat concluzia finală a acestei excelente lucrări și anume că protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, precum și a identității acestora trebuie să fie în ultimă instanță un factor de democrație, de civilizație și ordine și nu de anarhie, de distrugere a valorilor și instituțiilor altora ori a celor comune, democrația prezentându-se astfel ca temei și limită ale drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

Publicând această carte azi, Institutul Român pentru Drepturile Omului, înființat prin Legea nr. 9/1991, partener în activitățile științifice al multor instituții prestigioase din țară și din străinătate, printre care se numără și Universitatea „Spiru Haret“, aniversează într-un mod aparte ziua de 10 decembrie, Ziua Internațională a Drepturilor Omului, dar și cinci ani de existență.

**REVISTA
OPINIA
națională**

Tiparul executat de
DRAGO PRINT GRUP
Tipografia F.E.D.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

Mariana IONIȚĂ

REDACTIЯ SI ADMINISTRATIЯ: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispozitiv de plată pe adresa: Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamentele se pot face și prin oficile poștale din întreaga țară.

Revista „OPINIA NAȚIONALĂ” se află înscrisă în Catalogul de presă „RODIPET” la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „RODIPET” S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, Sect. 1, București - România.